

СЕКТОРАЛЬНА ЕКОНОМІКА (ПО 4)

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

- Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>
Освітня програма	<i>Економіка і бізнес</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>Очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>I курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>5 кредитів</i> <i>Загальна кількість:150 годин</i> <i>Лекційних занять: 18 годин</i> <i>Практичних занять: 36 годин</i> <i>Самостійна робота студентів: 96 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен /модульна контрольна робота, індивідуальне семестрове завдання у формі розрахункової роботи, календарні контролю</i>
Розклад занять	<i>https://schedule.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: д.е.н, професор Шашина Марина Володимирівна;</i> <i>shashyna.marina@gmail.com</i> <i>Практичні / Семінарські: д.е.н, професор Шашина Марина Володимирівна;</i> <i>shashyna.marina@gmail.com</i>
Розміщення курсу	<i>https://classroom.google.com/c/Njc2ODU2NTYwOTUz?cjc=62sxlk3</i>

- Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Навчальна дисципліна «Секторальна економіка» забезпечує оволодіння методологією структурування економіки з **метою** виявлення особливостей секторальної структури, розуміння ефективності функціонування окремих секторів економіки та сучасних тенденцій розвитку структури національної економіки. «Секторальна економіка» є підґрунтям для дослідження змін на макро– та мезорівнях, що дозволить майбутнім економістам врахувати особливості розвитку секторальної структури при розробці стратегії подальшого розвитку економіки України. **Предметом** навчальної дисципліни є структура економіки та ринкові відносини між суб'єктами секторальної економіки, котрі зумовлені закономірностями, тенденціями та специфікою їх функціонування.

Викладання навчальної дисципліни орієнтоване на формування у студентів ряду **компетентностей**:

ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. .

ФК 3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

ФК 5. Здатність визначати ключові тренди соціально економічного та людського розвитку.

ФК 6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

ФК 7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

ФК 8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально економічні наслідки управлінських рішень.

ФК 9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері

Вивчення дисципліни дозволить сформувати у студента наступні **програмні результати навчання:**

ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН 7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень

ПРН 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

- 2 Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Постреквізити «Діагностика процесів управління економічною діяльністю».

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Теорія секторального структурування економіки: Тема 1. Теорія секторальної структури економіки. Тема 2. Види та підходи до структурування економіки. Тема 3. Розвиток секторальної структури економіки на засадах політики економічного прагматизму

Розділ 2. Структурні зрушення секторальної економіки: Тема 4. Механізм управління структурними зрушеннями в секторальній економіці. Тема 5. Методичні основи структурно-функціонального аналізу. Тема 6. Фінансовий механізм структурних зрушень.

Розділ 3. Новітні концепції секторального структурування економіки: Тема 7. Сучасні просторові форми розвитку секторальної економіки. Тема 8. Концепція смарт—спеціалізації у структурній модернізації секторальної економіки. Тема 9. Секторальне структурування в межах цифрової економіки.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова:

1. Мельникова В. Національна економіка: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 248 с.

Допоміжна:

3. Аналітична частина проєкту Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/analytika.pdf>.

4. Шашина М. В. Динаміка розвитку мережевих структур у напрямі структурної модернізації регіональної економіки. Причорноморські економічні студії. 2020, Вип. 50-2. С. 85-89.

5. Шашина М. В. Інституціональне забезпечення розвитку просторових форм організації бізнесу в Україні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: економіка і менеджмент. 2020. № 42. С. 148-152.

6. Шашина М. В. Практика структурного реформування в країнах ЄС на сучасному етапі. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. Вип. 2(19). С. 230-234. URL: http://www.easterneurope-bm.in.ua/journal/19_2019/36.pdf.

7. Шашина М. В. Структурні аспекти модернізації регіональної економіки в умовах змін інституціонального середовища: теорія методологія, практика. Київ : ФОРМ Маслаков, 2020. 394 с.

Навчальний контент

- 5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Методи навчання і форми оцінювання

Викладання та опанування освітньої компоненти ґрунтується на ряді методів навчання:

основні методи навчання: лекції, практичні заняття, консультації, написання модульної контрольної роботи, індивідуальне завдання у вигляді розрахункової роботи, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами;

загальні методи навчання: проблемного викладу, інформаційно-рецептивний, проблемно-пошуковий;

спеціальні методи навчання: методи вирішення творчих завдань, аналітичні завдання, презентації, дискусія.

Проведення лекцій забезпечує формування теоретичних знань студента у процесі викладу теоретичного матеріалу, розв'язування проблем, ситуацій, завдань практично-прикладного характеру, використання мультимедійних засобів. Опрацювання теоретичних питань на практичних заняттях проводиться у формі дискусії за темами визначеними в навчальному плані. Окрім того, на практичних заняттях студенти розв'язують задачі, ситуаційні вправи. Для покращення засвоєння матеріалу слід практикувати: експрес-опитування, тестування, заслуховування доповідей та їх обговорення, аналітичні огляди.

Набуття студентом проблемно-орієнтовного мислення, а також вміння розробляти та приймати рішення є тими чинниками, що забезпечують уміння формування інституціонального середовища щодо підвищення рівня ефективності функціонування окремих секторів та економіки в цілому.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.	Лекції, проблемні лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами.	Рейтингова система оцінювання передбачає накопичення балів за виконання теоретичних і аналітичних завдань та їх захист, тестування, модульну контрольну роботу.
ПРН 7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень	Загальні методи навчання: пояснювально-ілюстративний, дослідницький, проблемно-пошуковий;	Підсумковий контроль - екзамен
ПРН 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.	Спеціальні методи навчання: індивідуальні навчально-дослідницькі завдання, аналітична доповідь, презентація, дискусія (онлайн дискусії), відеоконференції, відеозаписи лекцій.	

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Навчальним планом передбачено проведення 18 годин лекцій та 36 годин практичних занять, модульний контроль, розрахункова робота, екзамен.

Тиждень навчання	Назва тем	Розподіл годин			Опис занять	Навчальна діяльність та оцінювання
		Л	ПЗ	СР		
Розділ 1. Теорія секторального структурування економіки						
1-2	Тема 1. Теорія секторальної структури економіки.	2	4	6	Л: Теорія секторальної структури економіки П: Еволюція теоретико-практичних підходів до виокремлення секторальної економіки (2) Аналіз трьохсекторної структури національної економіки (2);	Н: тестове завдання, теоретичне завдання, аналітичне завдання. О: індивідуальне

3-4	Тема 2. Види та підходи до структурування економіки.	2	4	7	Л: Види та підходи до структурування економіки; П: Відтворювальна структура національної економіки (2); Підходи до структурування національної економіки (2).	Н: тестове завдання, теоретичне завдання, аналітичне завдання. О: індивідуальне
5-6	Тема 3. Розвиток секторальної структури економіки на засадах політики економічного прагматизму.	2	4	7	Л: Розвиток секторальної структури економіки на засадах політики економічного прагматизму П: Секторальна структура економіки на засадах високотехнологічності та експортоорієнтованості (2); Аналіз структури економіки на засадах політики економічного прагматизму (2)	Н: тестове завдання, теоретичне завдання, аналітичне завдання. О: індивідуальне
Розділ 2. Структурні зрушення секторальної економіки						
7-8	Тема 4. Механізм управління структурними зрушеннями в секторальній економіці	2	4	6	Л: Механізм управління структурними зрушеннями в секторальній економіці (2); П: Механізм управління структурними зрушеннями в секторальній економіці (2); Інформаційна база аналізу секторів економіки (2).	Н: , тестове завдання, теоретичне завдання, аналітичне завдання. О: індивідуальне
7	Модульна контрольна робота		1	2	П: Передбачає аналітичне завдання та індивідуальне опитування по темам 1-4	О: індивідуальне
9-10	Тема 5. Методичні основи структурно-функціонального аналізу	2	4	7	Л: Моделі оцінювання структурних зрушень секторальної економіки (2) П: Методичні основи структурно-функціонального аналізу (2); Моделі оцінювання структурних зрушень секторальної економіки (2)	Н: тестове завдання, теоретичне завдання, аналітичне завдання. О: індивідуальне
11-12	Тема 6. Фінансовий механізм структурних зрушень	2	4	2	Л: Фінансовий механізм структурних зрушень. П: Фінансовий механізм структурних зрушень секторальної економіки	Н: тестове завдання, теоретичне завдання, аналітичне завдання О: індивідуальне
12	Розрахункова робота			10	П: Захист РР	О: індивідуальне
Розділ 3. Новітні концепти секторального структурування економіки						
13-14	Тема 7. Сучасні просторові форми розвитку секторальної економіки.	2	2	3	Л: Сучасні просторові форми розвитку секторальної економіки П: Особливості просторових форм розвитку секторальної структури економіки України	Н: тестове завдання, теоретичне завдання, аналітичне завдання, О: індивідуальне
14	Модульна контрольна робота		1	2	П: Передбачає аналітичне завдання та індивідуальне опитування по темам 5-7	О: індивідуальне
15-16	Тема 8. Концепція смарт—спеціалізації у структурній модернізації секторальної економіки.	2	4	7	Л: Концепція смарт—спеціалізації у структурній модернізації секторальної економіки. П: Концепція смарт—спеціалізації у структурній модернізації секторальної економіки (2); Екологізація секторальної економіки (2).	Н: тестове завдання, теоретичне завдання, аналітичне завдання, О: індивідуальне

17-18	Тема 9. Секторальне структурування в межах цифрової економіки.	2	4	7	Л: Секторальне структурування в межах цифрової економіки. П: Аналіз розвитку мережевого сектору економіки (2); Аналіз взаємозв'язку технологій Індустрії 4.0 та секторів економіки України	Н: тестове завдання, теоретичне завдання, аналітичні завдання, О: індивідуальне
Екзамен				30		
Всього		18	36	96		

6. Самостійна робота студента

Навчальним планом передбачено 96 години самостійної роботи. На самостійну роботу виносяться: підготовка до аудиторних занять, до виконання модульної контрольної роботи, виконання розрахункової роботи, підготовка до складання семестрового контролю у формі екзамену

Вид самостійної роботи, обсяг годин на виконання

№ з/п	Обсяг годин	Вид самостійної роботи
1	2	3
1	52	Підготовка до аудиторних занять
2	4	Підготовка до виконання модульної контрольної роботи
3	10	Виконання розрахункової роботи
4	30	Підготовка до складання семестрового контролю у формі екзамену
Разом	96	

- Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять. Відвідування лекційних занять та практичних є вільним

Заохочувальні та штрафні бали. Активність здобувача на заняттях, його готовність до дискусій та участь в обговоренні навчальних питань може бути оцінена заохочувальними балами на розсуд викладача. Заохочувальні бали здобувач також може отримати за поглиблене вивчення окремих тем курсу, що може бути представлене у вигляді наукових тез, наукової статті, есе, презентації тощо, при умові попереднього узгодження з викладачем; за участь у студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт згідно тематики курсу. Штрафні бали з дисципліни не передбачаються.

Захист індивідуального семестрового завдання передбачено у вигляді стислої доповіді за виконаним завданням, та відповідей на запитання. За форс-мажорних обставин, що зумовили нестачу часу, індивідуальне семестрове завдання зараховується за результатами представленої готової роботи та із урахуванням відповідей на запитання викладача щодо виконаної роботи, поставлених в індивідуальному порядку.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Позааудиторні заняття. В межах вивчення навчальної дисципліни за бажанням студента передбачається участь в олімпіадах, конференціях, форумах, круглих столах тощо.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Оцінювання передбачає застосування рейтингової системи другого типу згідно Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (PCO-1) (<https://osvita.kpi.ua/node/37>). Максимальний сумарний рейтинг за курс – 100 балів, з них 50 балів складає стартовий рейтинг (RC) та 50 балів – екзамен (RE). Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає 60 % від його рейтингового балу. Стартовий рейтинг (протягом семестру) здобувача складається з балів, які він отримує за: виконання практичних завдань (18 практикумів); виконання модульної контрольної роботи (МКР); виконання розрахункової роботи (РР).

Контрольні заходи та критерії їх оцінювання

8.1. Поточний контроль (тах 50 балів)

Види контролю: виконання практичних завдань, МКР, РР.

8.1.1. Робота на практичних заняттях тах (тах 30 балів).

- опитування за темами лекційних занять (9 лекцій) проходить в тестовому режимі. Кожне тестове питання становить 0,1 балу (у разі вірної відповіді). За тестові опитування **тах 9 балів**;
- виконання теоретичних завдань 1 бал (передбачено 9 завдань **тах 9 балів**);
 - за якісне виконання без помилок та захист на занятті – 1 бали;
 - за якісне виконання, але з недоліками – 0,5 бали;
 - за несвоєчасну здачу, але при умові якісного виконання без помилок – 0,3 бали.
- виконання аналітичних завдань 1,5 бали (передбачено 8 завдань, **тах 12 балів**)
 - за якісне виконання без помилок та захист на занятті – 1,5 бали;
 - за якісне виконання, але з недоліками – 1 бал;
 - за несвоєчасну здачу, але при умові якісного виконання без помилок – 0,5 бали.

8.1.2. Модульна контрольна робота (тах 10 балів). Модульна контрольна робота складається з двох частин (контрольна робота 1 (5 балів) та контрольна робота 2 (5 балів).

Розрахунок балів за одну контрольна роботу:

«відмінно» – повна відповідь (не менше 90 % потрібної інформації) – 5 балів;

«добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75 % потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями – 4 балів;

«задовільно» – неповна відповідь (не менше 60 % потрібної інформації) та незначні помилки – 3 балів;

«незадовільно» – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» – 0..2 балів.

Результат контрольного заходу для здобувача, який не з'явився на нього, оцінюється нульовим балом.

8.1.3. Розрахункова робота (тах 10 балів).

Розрахункова робота оцінюється в 10 балів за такими критеріями:

- творчий підхід до розв'язання завдань та захист на занятті – 9..10 балів;
- роботу виконано з незначними неточностями та захищено на занятті – 7..8 балів;
- роботу виконано з певними недоліками та захищено на занятті – 6 балів;
- за несвоєчасну здачу РР або здачу без захисту на занятті, але при умові якісного виконання без помилок – 7 балів;
- роботу не зараховано (завдання не виконане або є грубі помилки) – менше 6 балів.

8.2. Календарний контроль.

Календарний контроль проводиться двічі на семестр.

7 тиждень – умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 5,5 балів, виконано не менше, ніж 40 % з обсягу практичних завдань;

14 тиждень - умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 11 балів. Виконано розрахункову роботу, виконано не менше ніж 80 % з обсягу практичних завдань.

8.3. Семестровий контроль (екзамен) (тах 50 балів)

Умовою допуску до екзамену є отримання не менше 30 балів, причому обов'язковим критерієм є задача розрахункової роботи не менше, ніж на 6 балів.

Екзаменаційний білет містить три завдання, які оцінюються у 50 балів: 1 теоретичне питання (10 балів) та 2 практичних завдання (по 20 балів).

Критерії оцінювання теоретичного питання:

- «відмінно» - студент дав повну змістовну відповідь (не менше 90 % потрібної інформації) – 9..10 балів;
- «добре» - студент дав повну відповідь, але допустив окремі неточності (не менше 75 % потрібної інформації) – 7,5..8,5 балів;
- «задовільно» - студент дав не повну відповідь або допустив помилки (не менше 60 % потрібної інформації) – 6..7 балів;
- «незадовільно» - студент допустив суттєві помилки або не розкрив питання (робота не відповідає вимогам «достатньо» і питанням розкрито менше 60 % потрібної інформації або нерозкрито взагалі) – 0..6 балів.

Критерії оцінювання задачі:

- «відмінно» - студент дав повну змістовну відповідь (не менше 90 % потрібної інформації) – 18..20 балів;
- «добре» - студент дав повну відповідь, але допустив окремі неточності (не менше 75 % потрібної інформації) – 15..17 балів;
- «задовільно» - студент дав не повну відповідь або допустив помилки (не менше 60 % потрібної інформації) – 12..13 балів;
- «незадовільно» - студент допустив суттєві помилки або не розкрив питання (робота не відповідає вимогам «достатньо» і питанням розкрито менше 60 % потрібної інформації або нерозкрито взагалі) – 0..11 балів.

Максимальний бал за курс – 100 балів.

Згідно Регламенту проведення семестрового контролю в дистанційному режимі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/148>: за рішенням кафедри для окремих освітніх компонентів, для яких семестровий контроль передбачений у формі екзамену, у разі, якщо заходи поточного контролю дозволяють однозначно визначити рівень набуття передбачених навчальною програмою компетентностей, допускається виставлення підсумкової оцінки за екзамен шляхом пропорційного перерахунку семестрових оцінок у підсумкову оцінку «автоматом» за 100-бальною шкалою, але у цьому разі обов'язковим залишається виконання здобувачем умов допуску до екзамену.

Розрахунок шкали (R) рейтингу

Рейтингова шкала з дисципліни складає:

$$R = RC + RE = 50 + 50 = 100 \text{ балів.}$$

Максимальна сума балів стартового рейтингу дорівнює 50:

$$RC = 9 \times 1 + 9 \times 1 + 8 \times 1,5 + 10 + 10 = 50 \text{ балів.}$$

Таблиця відповідності рейтингових балів (R) оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів (R)	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску (менше 40 балів)	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль розміщено у дистанційному курсі. Методичні вказівки до виконання індивідуального завдання містяться у Навчально-методичному комплексі дисципліни, що розміщено в Електронному архіві наукових та освітніх матеріалів КПІ ім. Ігоря Сікорського (ela.kpi.ua).

У рейтинг здобувача можуть бути зараховані сертифікати проходження очних або дистанційних курсів за тематикою курсу на платформах Prometheus та Coursera

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено . кафедри економіки і підприємництва, д. е. н., проф. Мариною Шашиною

Ухвалено кафедрою (протокол № 22 від 18.06.2024 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол № 10 від 24.06.2024 р.)